

נדרים נט

עניין: הנודר כאילו בנה במה

מהר"ל חידושי אגדות נדרים דף כב.

מהר"ל חידושי אגדות ב"ב עד.

הנודר כאלו בונה במה (שם). תניא ר' נתן אומר וכו'. פירוש כי הבונה הנודר כאלו בנה במה במה הוא פורש עצמו מן והמקיימו כאלו הקריב עליה הכלל לעשות אליו במה מיוחדת, וכך הנודר על קרבן.

דבר הוא פורש עצמו מן הכלל, שאם אוסר עליו היין הרי לכל העולם היין מותר ואליו היין אסור והרי הוא פורש עצמו מן הכלל, ולכך נחשב כאלו בונה [במה]. והמקיימו כאלו הקריב עליו קרבן כי הנדר הוא התחלת הפרישה מן הכלל, וכאשר מקיים הנדר הרי כאלו הקריב עליו קרבן בשעת איסור הבמות, וזה מפני שכאשר מקיים הנדר כבר הוא במעשה נבדל מן הכלל כענין הנדר ההוא שמקיים, וזהו כאלו מקריב על במה שבנה לעצמו ופורש עצמו מן הכלל במעשה. הרי לך כי כל ענין הנדר שהוא פרטי נבדל מן הכלל, וכאשר נזקק החכם או שלשה הדיוטות אליו מפני שכל ענין [החכם שהוא] כללי יותר ולפיכך כאשר מזדקקים [להתיר] לו את הנדר אשר נדר על עצמו אז הגזירה בטילה, ודבר זה ברור כי הוא סוד הנדר והתרתו, וגם מזה תבין כי נדר שהודר על דעת רבים שאין לו התרה, כי אין זה נחשב דבר פרטי שאין התרה רק לגזירה פרטית. ולפיכך

רבי צדוק הכהן – קומץ המנחה ח"א

[צה] כבר אמרנו כמה פעמים כי אין הקדושה בכל מקום ואין כולם קדושים, ולכן נאסרו הבמות דהקדושה רק בבית המקדש. וזהו הנודר,¹⁵⁰ ומבקש תוספת קדושה בנדרים וסייגים, כאלו בנה במה ממש. והמקיימו, שהוא גמר המחשבה, כאלו הקריב וגמר הפעולה, דדיו מה שאסרה תורה. וזהו דדרשו זה הדבר ונדרים מזה הדבר דשחוטתי חוץ (נדרים עח, א) דהכל אחד. וזהו שהסמיך לנדרים אז - סמוכים למיתת משה, וישובו לטעות קרח דכל העדה קדושים. או כבואם לארץ ישראל ויראו הבמות מותרים אז קודם בנין בית המקדש, יחשבו דכולם קדושים.

גליוני השי"ס

שם מנוה לאיתשולי עליהן, כ"ב יל"ט דכיון דמנוה לאיתשולי א"ס מזרכין עלי' כעל כל המנוות דאפי' אמלוה דרבנן מזרכין ואי מזרכי' יל"ט ג"כ מי מזרכ' א"ס הנשאל או סחכס הסמיר ולפמ"ט בגליון ברכות מ"ב א' בטעם מ"ט הראני' דאין

